

Årsplan Lillestrømbarnhagene
2023/2024
Ramstadsbogen barnehage

Innhold

1	Innledning	2
2	Årsplan og andre styringsdokument.....	3
3	Barnehagens visjon og verdier.....	4
4	Barnehagen vår.....	5
4.1	Vår profil - Natur, friluftsliv og fysisk aktivitet.....	6
5	Barnehagens pedagogiske virksomhet.....	7
5.1	Helhetlig læringssyn.....	8
5.1.1	Omsorg	8
5.1.2	Lek og læring.....	11
5.1.3	Kommunikasjon og språk	12
5.1.4	Vennskap og fellesskap	13
5.2	Barns medvirkning.....	15
5.3	Mangfold og gjensidig respekt – likestilling og likeverd.....	16
5.4	Livsmestring og helse	17
5.5	Bærekraftig utvikling	18
5.6	Fagområdene i rammeplanen.....	19
6	Barnas progresjon	21
7	Barnehagens arbeid med endring, fagutvikling og implementering.....	22
8	Vurdering og analyse av måloppnåelse.....	23
8.1	Vurdering og analyse av måloppnåelse 2022 - 2023.....	24
9	Plan for kvalitetsutvikling og implementering.....	25
10	Overganger.....	26
10.1	De yngste barna i barnehagen og tilvenning.....	26
10.2	Overganger internt i barnehagen	27
10.3	De eldste barna i barnehagen og overgang til skolen	28
11	Foreldresamarbeid	29
12	Våre samarbeidspartnere.....	31
13	Kalender	33
14	Kontaktinformasjon	34
15	Kildehenvisning/bakgrunnsdokumenter	35

1 Innledning

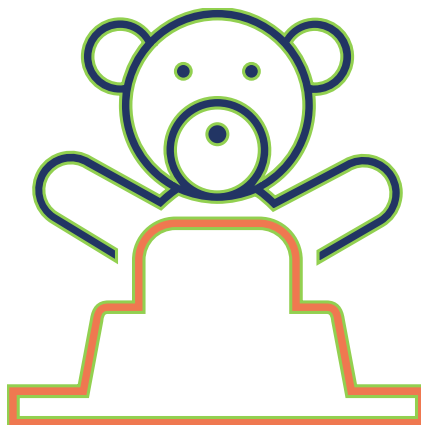
Barnehagens årsplan skal vise hvordan barnehagen arbeider for å omsette rammeplanens formål og innhold i praksis. Som en del av det lokale kvalitetsarbeidet i Lillestrømbarnehagene skal arbeidet med årsplan sees i sammenheng med Kvalitetsplan for omsorgs- leke og læringsmiljø. Sammen med Lillestrøm kommunes verdier tillit, inkludering og nyskaping er kvalitetsplanen barnehagenes felles pedagogiske plattform i utvikling av det pedagogiske tilbudet.

Vår årsplan skal primært være et arbeidsredskap for oss som jobber i Ramstadsbogen barnehage, og en tydeliggjøring av hvordan vi forstår rammeplanens formål og innhold. Planene gir oss rammer i arbeidet med barnehagens pedagogiske innhold, som vi skal planlegge og vurdere etter.

Årsplanen retter seg også til foreldrene, vår viktigste samarbeidspartner i arbeidet med barna. Den skal være til informasjon, samt bidra til å skape dialog og samarbeid, til det beste for barna. Når vi bruker betegnelsen «foreldre» i årsplanen, så omfatter dette også andre foresatte.

I tillegg skal årsplanen gi informasjon om vårt pedagogiske arbeid til barnehageeier, barnehagemyndighet, våre samarbeidspartnere og andre interessenter. Årsplanen skal fastsettes i barnehagens samarbeidsutvalg (SU).

Velkommen til Ramstadsbogen barnehage og til et nytt barnehageår!

2 Årsplan og andre styringsdokument

Lov om barnehager og rammeplan for barnehager er grunnlaget for driften vår. Årsplanen skal vise hvordan vi arbeider for å omsette rammeplanens formål og innhold, samt barnehageeiers lokale tilpasninger til pedagogisk praksis. I Lillestrøm kommune har vi flere kommunale styringsdokumenter, som er utarbeidet med forventing om å sikre god kvalitet i vårt pedagogiske arbeid og for å støtte barnehagene i arbeidet. Årsplanen skal være et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og dokumentere våre valg og begrunnelser.

Lillestrøm kommune har vedtatt FNs bærekraftsmål. Et viktig bidrag fra barnehagene i dette arbeidet er å lære barna at de kan være en del av fremtidens løsning på klima- og miljøproblemer. Barnehagene skal bidra til at barna kjenner til relevante bærekraftsmål. Barnehageåret 2023/2024 skal barnehagene arbeide med bærekraftsmål 12.8 og 13.3

Våre kommunale kvalitetsplaner vil sammen med årsplanen, være arbeidsredskap som viser hvordan vi jobber og hva vi vektlegger i vårt pedagogiske arbeid.

Under følger en oversikt over de viktigste overordnede styringsdokumentene vi forholder oss til.

- Barnekonvensjonen
FNs konvensjon om barnets rettigheter (Barnekonvensjonen) er en internasjonal avtale om barns rettigheter.
- Barnehageloven
- Rammeplanen
Rammeplanen er en forskrift og utdyper bestemmelsene i loven, som barnehagens formål, drift, verdigrunnlag, innhold og barns medvirkning
- Virksomhetsplan for barnehageområdet i Lillestrøm kommune
- Kvalitetsplan barnehage, Kvalitetssikring av omsorgs- leke- og læringsmiljø
- Kvalitetsplan for tilvenning i barnehagen i Lillestrøm kommune
- Kvalitetsplan for overgang fra barnehage til skole og SFO i Lillestrøm kommune
- Kvalitetsplan Barnehage og skole, Språk, lesing og skriving
- Kvalitetsplan Barnehage og skole, Regning

3 Barnehagens visjon og verdier

VISJON: SAMMEN OM EN GOD OPPVEKST

Mål: Sammen skaper vi en oppvekst preget av trivsel, trygghet og livsmestring gjennom tidlig innsats, samhandling og inkluderende fellesskap
(Fra: Oppvekststrategi Lillestrøm kommune)

Lillestrøm kommune sine verdier

TILLIT
INKLUDERING
NYSKAPING
GLEDE

Med verdien tillit mener vi:

Å stole på at alle vil hverandre vel

Du viser tillit når du:

- ♥ Stoler på andre
- ♥ Holder det du lover
- ♥ Tar imot ny kunnskap
- ♥ Deler kompetansen din
- ♥ Lytter til det andre har å si
- ♥ Stoler på din egen kompetanse
- ♥ Gir konstruktive tilbakemeldinger

Med verdien nyskaping mener vi:

Å legge til rette for barnehagen som en lærende organisasjon

Du viser nyskaping når du:

- ♥ Er åpen for forandring
- ♥ Er interessert i å lære noe nytt
- ♥ Endrer praksis ved økt kompetanse
- ♥ Tar i bruk ny teknologi der det er hensiktsmessig
- ♥ Prøver å finne de beste løsningene for fellesskapet
- ♥ Reflekterer over hva som er god pedagogisk praksis
- ♥ Er en positiv bidragsyter i endrings- og utviklingsarbeid

Med verdien inkludering mener vi:

Å anerkjenne og verdsette andres holdninger, verdier og kultur

Du viser inkludering når du:

- ♥ Tar ansvar for å bygge gode relasjoner
- ♥ Lar barna medvirke i sin egen hverdag
- ♥ Samarbeider med kollegaer og foreldre
- ♥ Møter barn og voksne med hjertet først
- ♥ Skaper gode felles opplevelser for barna
- ♥ Anerkjenner alle barn og voksne sine behov
- ♥ Anerkjenner at vi er forskjellige mennesker med likeverdige synspunkter

Med verdien glede mener vi:

Gjennom gode relasjoner dele følelser og opplevelser med hverandre

Du viser glede når du:

- ♥ Gleder deg med andre
- ♥ Ser det positive hos andre
- ♥ Er til stede i barnas lek
- ♥ Gir eller får en god klem
- ♥ Anerkjenner andres følelser
- ♥ Er positiv, begeistret og entusiastisk

4 Barnehagen vår

Ramstadskogen barnehage har:

Et fantastisk flott barnehagebygg

Et nydelig uteområde

Et naturskjønt nærområde

Dyktige og engasjerte ansatte

Interesserte foreldre

86 skjønne unger

Alt ligger til rette for at vi skal lage verdens beste barnehage for barna i Ramstadskogen barnehage!

Lillestrøm kommunes verdier: TILLIT, INKLUDERING, NYSKAPING skal være retningsgivende for arbeidet vårt. I tillegg har Ramstadskogen barnehage valgt GLEDE som en viktig verdi.

I Ramstadskogen barnehage skal du møte voksne som er positive, fleksible, inkluderende, ansvarsbevisste og som skaper en trygg hverdag for barna.

Vi prøver hele tiden å strekke oss etter nye mål og gjør vårt ytterste for at barnehagehverdagen skal være positiv, dannende og opplevelsesrik for barna.

I Barnehageåret 2023/2024 skal vi fortsette å arbeide med inkluderende barnehagemiljø. Vi skal ha fokus på det psykososiale barnehagemiljøet, det fysiske leke- og læringsmiljøet og relasjonskvalitet. Barnas språkutvikling og samarbeid med barnas hjem er også områder som er viktig for oss dette året. I tillegg skal vi arbeide spesielt med fagområdet kropp, bevegelse, mat og helse.

Vi ønsker at alle barn i Ramstadskogen barnehage:

- Har en trygg relasjon til de voksne
- Opplever barnehagehverdagen trygg og forutsigbar
- Opplever gode relasjoner til andre barn og har minst en venn
- Opplever at de blir sett, hørt og anerkjent
- Utvikler seg og lærer gjennom leken og opplever lekens egenverdi
- Har progresjon i språkutviklingen sin

4.1 Vår profil - Natur, friluftsliv og fysisk aktivitet

Barnehagens unike beliggenhet tett inntil flotte friluftsområder gir oss mulighet til mye aktivitet ute i naturen.

Vi har to bålplasser i barnehagens nærområde som vi benytter som mål for turer og som utgangspunkt for aktiviteter.

FAU og en flott dugnadsgjeng har sørget for at vi har en turhytte; Drømmehytta. Her kan barn og voksne tilbringe hele dagen med lek og læring både ute og inne.

Dulpemyra med fotballbane på sommeren og skøyteis på vinteren gir også gode muligheter for lek og aktivitet.

Mål:

Barna skal bli glade i naturen.

Barna skal få forståelse for samspillet i naturen og samspillet mellom mennesket og naturen.

Barna skal bli glade i å drive med fysisk aktivitet og få gode motoriske ferdigheter.

Dette gjør vi:

- Vi har ukentlige turer i nærmiljøet
- Vi forsker på alt som gror og lever i naturen
- Vi lager mat på bål
- Vi klatrer og balanserer
- Vi aker, går på ski og skøyter
- Vi sykler, løper og leker med ball
- Vi har aktiviteter tilpasset alder og det enkelte barn sitt behov

5 Barnehagens pedagogiske virksomhet

Rammeplan for barnehagen

Barnehagens samfunnsmandat

I samarbeid og forståelse med hjemmet skal vi ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Omsorg, lek, læring og danning skal ses i sammenheng.

Verdigrunnlaget

- Barn og barndom
- Demokrati
- Mangfold og gjensidig respekt
- Likestilling og likeverd
- Bærekraftig utvikling
- Livsmestring og helse

Helhetlig læringssyn

- Barns medvirkning
- Samarbeid mellom hjem og barnehage
- Overganger
- Barnehagen som pedagogisk virksomhet
- Tidlig innsats
- Barnehagens arbeidsmåter

Formål og innhold

- Omsorg
- Lek
- Danning
- Læring
- Vennskap og fellesskap
- Kommunikasjon og språk

Fagområdene

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

5.1 Helhetlig læringssyn

I Ramstadsbogen barnehage ligger det et helhetlig læringssyn til grunn for vår pedagogiske praksis. Det vil si at omsorg, lek, læring, danning, sosial kompetanse, kommunikasjon og språk må ses i sammenheng. Disse utviklingsområdene påvirker hverandre gjensidig, og er alle like viktige for barns allsidige utvikling.

I tråd med rammeplanens verdier er vi opptatt av å gi barna trygghet, varierte erfaringer og gode opplevelser i et inkluderende fellesskap. Vi tenker at læring og utvikling er små steg i en livslang dannelsesprosess. Vi støtter barna i modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i et demokratisk fellesskap etter felles normer og verdier. Barn og voksne er en del av et læringsfellesskap hvor alle er likeverdige deltakere. I dette læringsfellesskapet er oppdagelse, undring, utforskning, eksperimentering, samspill og læring viktige elementer.

Danning

- Anerkjenne forskjellighet
- Tilstedeværende voksne
- Enkeltbarnets behov ivaretas i fellesskapet
- Sensitive voksne
- Utforsker, filosoferer og fantaserer sammen med barnet
- Respekterer barnets egenverdi
- Synligjør ulikheter på en positiv måte

Læring

er de små stegene – danning er den store reisen....

Danning er det vi sitter igjen med når vi har glemt det vi har lært! (Filosof Ellen Kay)

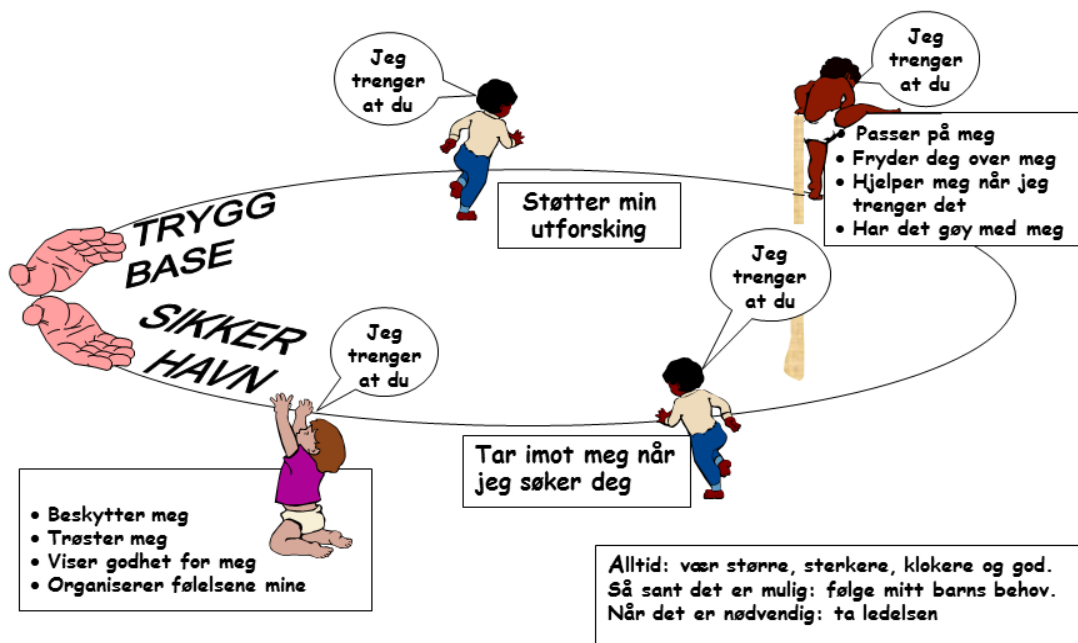
5.1.1 Omsorg

God omsorg er en forutsetning for at barna skal oppleve trygghet, trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd. Dette er igjen viktig for at barna skal utvikle god psykisk helse. Hvordan vi møter barnet er avgjørende for hva barnet lærer og hvordan barnet opplever seg selv. Sensitive, trygge voksne hjelper barnet med å utvikle seg ut fra sine forutsetninger. Trygghetssirkelen bygger på nyere forskning om barns tilknytning. Dette er en modell vi bruker for å forstå og være sensitive overfor barnets initiativ og uttrykk slik at barnet blir møtt på en måte som øker opplevelsen av emosjonell trygghet.

Trygghets sirkelen

Foreldre med fokus på barnets behov

© Cooper, Hoffman, Marvin, & Powell, 1999

Barns psykiske og fysiske helse påvirker hverandre gjensidig i forhold til barns utvikling. Livsmestring og helse utvikles gjennom vennskap og fellesskap i samspill med andre, både barn og voksne. Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted hvor barna får støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser.

For å få til dette er det viktig at alle ansatte har kunnskap om betydningen av de voksnes væremåte i møte med barna. Det er også viktig å mestre den praksisen som er nødvendig for å møte barnegruppa og hvert enkelt barn slik at positiv læring og utvikling skjer. De ansatte må:

- Ha kunnskap om barns lek
- Ha kunnskap om hvordan barn lærer
- Være opptatt av relasjoner mellom barna
- Være bevisst sine relasjoner til hverandre
- Være bevisst sine egne relasjoner til barna
- Være opptatt av god kvalitet i alle samspill
- Være sensitive, tone seg inn og fungere som et støttende stillas
- Ha kunnskap om hvert enkelt barns utvikling og progresjon

Barn gjør det bra hvis de kan

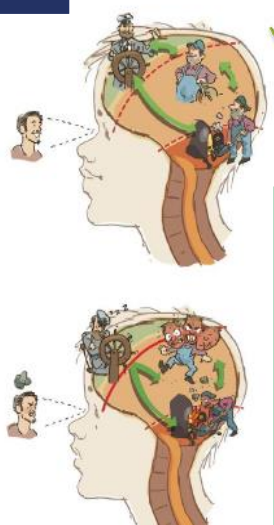
«Barn gjør det bra hvis de kan». Dette sitatet av Ross Green sier noe om et barnesyn som krever at voksne har en nysgjerrig tilnærming til barnet. Barn gjør så godt de kan og når de ikke kan, må vi finne ut hvordan vi kan hjelpe. Hva hindrer barnet? Manglende ferdigheter eller kanskje for mye belastning? Den voksne må fjerne hindringer, imøtekomme behov og lære barna ferdigheter. Barnet skal føle seg støttet og styrket!

Barn gjør det bra hvis de KAN.

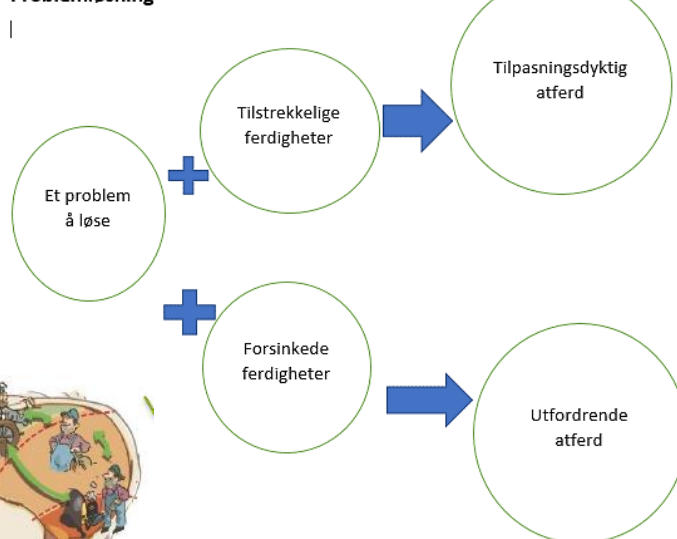
Når barn ikke evner å gjøre det «bra», mangler de ferdigheter og da trenger barn hjelp til å lære seg dette. Det er vi voksne som både kan finne ut hvilke manglende ferdigheter barnet har og hjelpe til med å bygge dem opp.

Barnet mangler ferdigheter – ikke vilje!

Hvis du er regulert, vil du ha god adgang til «tenkehjernen» (neocortex). Når du ikke er regulert, både som barn og voksen, tar de to mere primitive delene av hjernen over (limbiske system og reptilhjernen). Dermed drives du av følelser og overlevelsesinstinkt, ikke av rasjonelle tanker.

Problemløsning

«Når vi forstår hvordan hjernen fungerer, så vil vi også møte mennesker på en mer anerkjennende og empatisk måte. Da forstår vi at barn faktisk gjør så godt de kan. Når vi har denne forståelsen, vil det automatisk endre hvordan vi møter barna våre i vanskelige situasjoner.»

«Ved å være til stede, inntonet og responsiv er du med på å regulere, bygge en god relasjon og etter hvert også hjelpe barnet med å skape fornuft av det som skjer. Dette bygger barnets hjerne. Da er det avgjørende at du er en rolig voksen i situasjoner som ikke er rolige, for husk: Du får i retur de signalene du sender ut.»

5.1.2 Lek og læring

Det viktigste barna gjør i løpet av dagen er å leke. For barna er det leken i seg selv som er målet. Den er frivillig, spontan, lystbetont og indre motivert. Leken er på liksom. Barna bruker sin fantasi og sine ferdigheter når de leker samtidig som det gir muligheter for å eksperimentere og utforske nye ting.

Lek og læring går hånd i hånd. Små barn lærer hele tiden, også igjennom leken. Gjennom opplevelser og erfaringer i lek utvikler barna sosial kompetanse, språket, motorikken og fantasien. De får kunnskaper om seg selv og omverden, og de kan bearbeide inntrykk og følelser. I Ramstadsbogen barnehage ser vi på leken som en viktig forutsetning for barns dannelsesprosess. Derfor har vi fokus på at alle barn skal bli inkludert i lek.

For at barns opplevelser og erfaringer skal føre til læring er kvaliteten på samspillene avgjørende.

Kjennetegn på god praksis – Den voksnes ansvar for lærings- og utviklingsstøtte:

- Den voksne organiserer dagen gjennom en tydelig dagsrytme.
- Den voksne forbereder barna på hva som skal skje i ulike situasjoner.
- Den voksne gir tydelige og vennlige beskjeder.
- Den voksne minner om regler på en trygg og vennlig måte.
- Den voksne hjelper barna å se sin egen rolle i samspill med andre.
- Den voksne inviterer barna til ulike aktiviteter, og etablerer felles oppmerksomhet rundt aktivitetene.
- Den voksne hjelper barna å sette i gang, gjennomføre og fullføre aktiviteter.
- Den voksne legger til rette for varierte læringsaktiviteter.
- Den voksne støtter barna i planleggingen av egne aktiviteter.
- Den voksne ivaretar barnas behov for ro og hvile.

Kjennetegn på god praksis – Lek og lekemiljø:

- Den voksne er tilgjengelig for barna og avpasser sin støtte og involvering etter barnas behov.
- Den voksne følger barnas ideer og forslag, og utvider leken ved å tilføye nye elementer.
- Den voksne introduserer barna for nye og varierte leketemaer.
- Den voksne støtter barna i å kommunisere tanker, meninger, ønsker og intensjoner i leken.
- Den voksne setter i gang lek med barn som ikke kommer med i lek med andre barn.
- Den voksne gir barna felles erfaringer, og hjelper barna å omsette de felles erfaringene til lek.
- Den voksne støtter barna i å planlegge leken.
- Den voksne hjelper barna å tolke andre barns lekesignaler.
- Den voksne hjelper barna å inkludere andre barn i lek, og støtter barna i å etablere gjensidig samspill.
- Den voksne setter i gang regel- og sangleker hvor alle kan delta.

5.1.3 Kommunikasjon og språk

Kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barns utvikling. Barnehagen skal bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkkompetanse, språkforståelse og ulike kommunikasjonsformer. Barna skal støttes i å kommunisere, lytte, medvirke, forstå og skape mening gjennom dialog og samspill. For å fremme kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling er det viktig at alle barn får delta i språkstimulerende aktiviteter. Formidling av litteratur, tekster, rim, regler og sanger fra samtid og fortid vil være en kilde til estetiske opplevelser, kunnskap, refleksjon og møter med språk og kultur. Barnehagen skal gi barna muligheter til å utforske både muntlig språk og skriftspråk. God språkkompetanse gir gode forutsetninger for samspill med andre, gode lekeferdigheter, vennskap og læring.

De voksne skal ha et bevisst forhold til hvordan de legger til rette for et språkstimulerende miljø i barnehagen. Språket skal brukes aktivt i alle hverdagssituasjoner sammen med barna.

Kvalitetsplan Barnehage, Kvalitetssikring av omsorgs- leke- og læringsmiljøet gir generelle føringer om hvordan arbeide med språk og barns språkutvikling. Kjennetegn for god praksis er gjengitt under. For å sikre kvalitet i arbeidet med språk i barnehagene i Lillestrøm kommune er det utarbeidet en egen kvalitetsplan for Språk, lesing og skriving. Planen inneholder forslag til konkrete aktiviteter og praksis for å sikre barn god språkutvikling. For barn som trenger litt ekstra i forhold til språkstimulering inneholder planen verktøyet Språkvekst (systematisk tiltak for styrking av barns ordforråd og fortellerferdigheter). I Ramstadskogen barnehage vil vi innværende barnehageår fortsette med implementering av Kvalitetsplan Barnehage og skole, Språk, lesing og skriving ved blant annet å delta på kompetansehevingstiltak i regi av PPA og gjennomføre ulike Språkløypepakker.

Kjennetegn på god praksis – Språk og kommunikasjon

Den voksne møter barnas språklige initiativ og uttrykk med vilje til å forstå.

Den voksne bekrefter barnas uttrykk, utvider og gir respons.

Den voksne inviterer barna til språklige aktiviteter som å fortelle, forklare og beskrive.

Den voksne hjelper barna å dele erfaringer gjennom språk.

Den voksne velger ut bøker, sanger, rim og regler som repeteres.

Den voksne leker med lyder, språkllyder og språk sammen med barna.

Den voksne forteller og leser om ulike tema, og forklarer og repeterer sentrale ord og begreper knyttet til temaet.

Den voksne bruker bilder og konkrete for å støtte barnas forståelse i ulike situasjoner og aktiviteter.

Den voksne lytter til barnas innspill i samtaler, gir barna rom for å svare, og holder samtalen i gang.

5.1.4 Vennskap og fellesskap

Definisjon på sosial kompetanse:

Sosial kompetanse er kunnskaper, ferdigheter og holdninger som gjør det mulig å etablere og vedlikeholde sosiale relasjoner. Den fører til en realistisk oppfatning av egen kompetanse, og er en forutsetning for sosial mestring, sosial akseptering og for vennskap. - å mestre kunsten å omgås hverandre på en måte som er godt for deg selv og som bidrar positivt til felleskapet. (Ogden 2012)

En av de aller viktigste tingene barn lærer i barnehagen er å omgås andre mennesker. Den sosiale kompetansen barna får i barnehagen er viktig for å få venner, holde på venner og være en god venn.

Vi vet at sosial kompetanse hos barn hindrer mobbing. God sosial kompetanse er også viktig for å føle mestring i skolearbeid, fritidsaktiviteter og senere i arbeidsliv og familieliv. Det å ha gode relasjoner til menneskene rundt seg er et godt utgangspunkt for å mestre livet. Det gir et godt selvbilde.

Vi mener at barn først og fremst utvikler sosial kompetanse i det daglige samspillet med andre. I tillegg til dette er det viktig å jobbe systematisk med å utvikle de sosiale ferdighetene.

I Ramstadskogen barnehage har vi i flere år jobbet med å skape et inkluderende leke- og læringsmiljø. Vi er opptatt av og bevisste på at det alltid er den voksne som har ansvar for kvaliteten på relasjonen mellom den voksne og barnet og kvaliteten på samspillet mellom barna. Kvalitetsplan for omsorgs- leke og læringsmiljø gir oss kjennetegn på god praksis innenfor områder som er viktige for å opprettholde og videreutvikle et inkluderende leke- og læringsmiljø.

Kjennetegn på god praksis – Relasjon mellom den voksne og barna

Den voksne ser hvor barnet har sin oppmerksomhet, og forsøker å forstå hva barnet vil formidle.

Den voksne ser, forstår, bekrefter og responderer på barnas signaler.

Den voksne følger barnas initiativ, og undrer seg og utforsker sammen med barna.

Den voksne gjør seg tilgjengelig for barna.

Den voksne bruker et kroppsspråk og toneleie som samsvarer med det den sier.

Den voksne ler og gleder seg sammen med barna, og viser glede over barnas mestring

Den voksne avpasser støtte ut ifra barnas behov.

Den voksne bekrefter og setter ord på barnas følelser og opplevelser.

Kjennetegn på god praksis – Relasjon mellom barna

Den voksne setter i gang felles aktivitet og lek i grupper med varierte størrelser.

Den voksne hjelper barna å sette ord på det de gjør sammen.

Den voksne snakker med barna om positive erfaringer barna har hatt sammen i lek og samspill.

Den voksne bruker uventede hendelser som mulighet for å skape felles opplevelser.

Den voksne støtter barnas vennskspsrelasjoner.

Den voksne lærer barna konfliktløsningsstrategier.

Den voksne griper inn i situasjoner hvor barn blir krenket, lar de involverte barna fortelle om sin opplevelse og følelser, og er tydelig på hvilke handlinger som ikke er lov.

Den voksne gir barna tid til å stoppe, reflektere og vurdere egen handlingsmåte i samspill med andre barn.

Den voksne inviterer barna til refleksjon om prososial atferd og inkludering, hva som skal til for at alle skal ha det bra i barnehagen.

5.1.4.1 Barnehageloven kapittel 8

Dette kapitlet handler om barnehagens psykososiale miljø og forplikter barnehagen i å arbeide systematisk og målrettet for at alle barn skal ha et trygt og godt barnehagemiljø. Kapitlet sier også noe om hvordan barnehagen skal arbeide for å oppnå dette.

Kapittel 8 innebærer at det skal være nulltoleranse for krenkelser som utestenging, mobbing og vold. Barnehagen skal arbeide forebyggende ved å fremme barnas helse, trivsel, lek og læring.

Alle ansatte i barnehagen skal følge med på hvordan barna har det og melde fra hvis de ser at barn ikke opplever at de har det trygt. Situasjonen skal undersøkes og eventuelle tiltak skal settes i gang.

Kapittel 8 presiserer også en skjerpet aktivitetsplikt hvis det blir oppdaget at en som arbeider i barnehagen krenker et barn.

5.1.4.2 Kunnskapsgrunnlag

Barnehageloven, Rammeplan for barnehagen og Kvalitetsplan for omsorgs- leke og læringsmiljø gir Ramstadskogen barnehage klare føringer på at arbeid med et inkluderende leke- og læringsmiljø skal være høyt prioritert. For å sikre at vi får dette til jobber vi kontinuerlig med kompetanseheving i personalgruppa. Det er viktig å sikre et godt kunnskapsgrunnlag for å gjøre profesjonelle vurderinger. Vi skal møte barna med kjennetegn for god praksis høyt oppe i bevisstheten, og vi skal ha kunnskap om hvorfor vi handler som vi gjør. Barnehagen benytter derfor i kompetansepakken Inkluderende barnehagemiljø i regi av Udir (Utdanningsdirektoratet) for å utvikle vår kompetanse. Vi jobber med temaer som; undersøke og analysere det sosiale samspillet, håndtere krenkelser og fremme det psykososiale miljøet.

5.2 Barns medvirkning

I Ramstadsbogen tenker vi barns medvirkning handler om at de voksne må ha en grunnleggende holdning til at barn har rett til å medvirke i sin egen hverdag. Holdningene bunner i vårt grunnleggende syn på barn, barndom og vårt syn på hvordan barn faktisk lærer. Barnet skal bli sett, forstått og tatt hensyn til som enkeltindivider og som del av en gruppe. Den voksne har en forpliktelse til å få fram barnets synspunkter og til å la dette få betydning for det pedagogiske arbeidet. Barns medvirkning handler også om at de voksne i sin relasjon til barnet er sensitive og anerkjennende overfor barnets behov og ønsker. Barnet skal føle mestring og indre motivasjon i daglige gjøremål, lek og aktiviteter. Barnets beste skal alltid være i fokus.

I Ramstadsbogen barnehage arbeider vi etter prinsippene fra Trygghets sirkelen, og vi trener oss på å se barnet innenfra slik at vi skal forstå hva det er som ligger bak barnets handlinger og kunne møte barnets behov på best mulig måte. Vi tenker også at det å bruke tegn til tale og kommunikasjonskort, ha små grupper med faste voksne styrker barnets mulighet til å uttrykke seg, komme til ordet og bli sett og hørt.

Kvalitetsplan for omsorg- leke og læringsmiljø sier også noe om hva vi gjør helt konkret i møtet med barnet og barna:

Kjennetegn på god praksis - Medvirkning:

Den voksne bekrefter barnas behov og initiativ, og følger opp på en hensiktsmessig måte.
Den voksne oppmuntrer barna til å gjøre handlinger som betyr noe for andre enn dem selv.
Den voksne åpner for diskusjoner der ulike barns stemmer blir hørt og utdypet.
Den voksne hjelper barna å se andre barns signaler og innspill, og til å ta hensyn til disse.
Den voksne møter uenigheter og motstand med forhandlinger og dialog.
Den voksne tar barna med i planlegging av ulike aktiviteter.
Den voksne tar barna med i evaluering av aktiviteter, og tar hensyn til dette i videre planarbeid.

5.3 Mangfold og gjensidig respekt – likestilling og likeverd

Vi ønsker å fremme respekt for menneskeverd og verdsette mangfoldet som eksisterer blant barna og i samfunnet rundt oss. Gjennom vårt arbeid vil vi synliggjøre, anerkjenne og fremme ulike kulturer, familieformer, tradisjoner og verdier. Vårt mål er å skape et inkluderende miljø der alle barn opplever at de blir sett, hørt og verdsatt for den de er. Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet. Vi ønsker å legge til rette for kulturmøter, dialog og nysgjerrighet, slik at barna får muligheten til å lære av hverandre og utvikle gjensidig respekt.

Gjennom arbeidet med mangfold og gjensidig respekt ønsker vi å gi barna felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap. Vi vil legge til rette for at alle barn kan utvikle respekt, toleranse og fellesskapsfølelse for det mangfoldet som finnes i barnehagen, lokalmiljøet og i verden rundt oss.

For å få dette til skal vi vektlegge følgende:

- Legge til rette for aktiviteter og lek som fremmer vennlighet, empati og gjensidig respekt, og som bryter ned tradisjonelle kjønnsroller.
- Oppfordre til fellesskap og samarbeid der barna kan oppleve gleden ved å være en del av et mangfoldig fellesskap, uten begrensninger knyttet til kjønn eller bakgrunn.
- Bruke bøker, bilder, musikk og materiell som viser ulike kulturer, språk, tradisjoner og familieformer, og som understreker at alle har like rettigheter og muligheter.
- Lage dekorasjoner og utstillinger som feirer mangfoldet og skaper bevissthet rundt ulikheter og likheter, inkludert ulike kjønnsroller og familieformer.
- Legge til rette for åpne samtaler og diskusjoner der barna kan utveksle tanker, erfaringer og spørsmål om mangfold og likeverd.
- Oppmuntre til nysgjerrighet og undring over ulikheter og bidra til at barna lærer å respektere og verdsette forskjeller og likheter.
- Markere og feire ulike høytider, tradisjoner og kulturer gjennom aktiviteter, og fellesarrangementer, og vise hvordan alle er likeverdige deltakere i samfunnet.
- Involvere barna i planleggingen og gjennomføringen av disse aktivitetene for å skape engasjement og eierskap, og for å vise at alle har en viktig stemme.
- Invitere foreldre til å dele sin kunnskap, tradisjoner og erfaringer med barna og personalet, slik at alle kan lære av hverandres bakgrunn.
- Skape dialog og samarbeid med foreldre for å lære mer om barnas kulturelle bakgrunn og verdier, og for å styrke forståelsen for likestilling og likeverd.
- Kontinuerlig reflektere og evaluere vår praksis når det gjelder mangfold og gjensidig respekt og justere aktiviteter og tilnærminger etter behov.

5.4 Livsmestring og helse

I Ramstadskogen barnehage legger vi vekt på å fremme barnas trivsel, fysiske og psykiske helse, samt bidra til barnas mestring, livsglede og følelse av egenverd. Gjennom aktiviteter og omsorg ønsker vi å skape et trygt og utfordrende miljø der barna kan utvikle seg sosialt, emosjonelt og fysisk. Vi legger naturligvis også vekt på forebygging av krenkelsers, mobbing og andre utfordringer som barn kan stå overfor. Vi tenker det er viktig å hjelpe barna med å mestre motgang, håndtere utfordringer og forstå egne og andres følelser. Vi ønsker å skape en atmosfære der barna føler seg trygge og ivaretatt, samtidig som de oppmuntres til å utforske ulike former for samspill og fellesskap.

Gjennom daglige aktiviteter legger vi til rette for barnas fysiske utfoldelse og motoriske utvikling. Vi forsøker å inspirere til bevegelsesglede og oppmuntrer barna til å prøve ulike aktiviteter som fremmer den fysiske utviklingen. Vi tilbyr varierte lekemuligheter både inne og ut og legger til rette for at barna skal være mest mulig i aktivitet både inne, ute og på tur. Barnehageåret 2023/2024 jobber vi litt ekstra med fysisk aktivitet, mestring og lek ved blant annet å samarbeide med Fysio- og ergoterapitjenesten i Lillestrøm kommune om kompetanseheving og med barnehagens FAU om oppgradering av uteområdet for de minste barna.

Måltider og matlaging er også viktige aspekter av barnehagehverdagen. Vi legger vekt på å tilby variert og næringsrik mat som hjelper barna med å utvikle matglede og sunne helsevaner. Gjennom matlaging og måltider lærer barna om matens betydning for kroppen og helsen. Vi oppfordrer til deltakelse og nysgjerrighet rundt mat og ernæring. I barnehagen forholder vi oss til Helsedirektoratets nasjonale faglige råd om mat og måltider i barnehagen. For litt ekstra inspirasjon og benytter vi tips fra Bra mat i barnehagen og Matjungelen.

Gjennom en helhetlig tilnærming til livsmestring og helse, ønsker vi å gi barna et fundament for en sunn livsstil og et solid grunnlag for fysisk, emosjonell og sosial utvikling. Vi vil evaluere og tilpasse tiltakene våre for å sikre at barna får best mulig støtte og utvikler en positiv holdning til seg selv og eget liv.

Smakssansen utforskes

Ser litt likt ut, litt ulik farge, men smaker forskjellig

5.5 Bærekraftig utvikling

FNs bærekrafts mål

12.8. Innen 2030 sikre at alle mennesker i hele verden har relevant informasjon om og forståelse av bærekraftig utvikling og et levesett som er i harmoni med naturen.

13.3 Styrke enkeltpersoners og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer og deres evne til tidlig varsling, samt styrke kunnskapen og bevisstgjøringen om dette.

Bærekraftig utvikling er en viktig del av barnehagens verdigrunnlag. Bærekraftig utvikling består av de fire områdene økologi, økonomi, politikk og sosialt fellesskap og kultur. Det handler om at barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Å jobbe med bærekraftig utvikling er en dannelsingsprosess hvor barna skal støttes i modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i et demokratisk fellesskap etter felles normer og verdier. For at barna skal kunne utvikle omsorg for omgivelsene og etter hvert ta vare på sitt nærmiljø er det viktig at vi har fokus på det nære og kjente. Barna må få kunnskap om det de skal ta vare på. Her er det viktig med førstehåndserfaringer og aktiviteter hvor barna selv får delta aktivt. Barn og voksne går inn i en prosess som innebærer oppdagelse, undring, utforskning, eksperimentering, samspill og læring. Det utvikles et læringsfellesskap hvor alle er likeverdige deltakere. Når vi arbeider med fagområdene i rammeplanen knyttes dette i hovedsak til temaer som omhandler bærekraftig utvikling. Temaer vi arbeider med i Ramstadsbogen barnehage er:

- Artskunnskap og samspillet i naturen
- Solidaritet, barns rettigheter og Forut
- Trygghetsuker
- Miljøvern, kildesortering, samspillet mellom menneskene og naturen
- Sporløs ferdsel
- Fra jord til bord og mat fra naturen

5.6 Fagområdene i rammeplanen

Rammeplan for barnehagen beskriver syv fagområder som skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Fagområdene ses i sammenheng og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Arbeidet med fagområdene skal skje i tråd med barnehagens verdigrunnlag og formål. I tillegg er det viktig å ivareta barnas interesser og deres rett til medvirkning. Vi er opptatt av at arbeidet med fagområdene skal være meningsfullt og morsomt og i hovedsak skje gjennom lek.

Kommunikasjon, språk og tekst

Barnehagen skal bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. Gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra fortid og samtid skal barna få møte ulike språk, språkformer og dialekter. Barnehagen skal stimulere til at barna utvikler det muntlige språket samtidig som de utforsker skriftspråket.

Kropp, helse og bevegelse

Barnehagen skal bidra til at alle barn gjennom bevegelse, lek og sosial samhandling opplever motivasjon og mestring ut ifra egne forutsetninger. Gjennom dette fagområdet skal barna få mulighet til å sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt. Arbeidet med dette fagområdet skal bidra til at barna opplever bevegelsesglede, mentalt og sosialt velvære, matglede og matkultur. Det handler med andre ord om barnets fysiske og psykiske helse.

Kunst, kultur og kreativitet

Dette fagområdet handler om både inntrykk og uttrykk. Gjennom arbeid med dette fagområdet skal barna få møte varierte kulturelle og kunstneriske uttrykk. Dette skal gjenspeile samfunnets mangfold og representere ulike tidsepoker. Disse estetiske opplevelsene gir barna inntrykk som bearbeides og som på et vis må komme til uttrykk. Barnehagen skal derfor støtte barna i å skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk gjennom å gi barna tilgang til variert materiale, verktøy og teknikker. Det viktigste er ikke produktet, men prosessen med å bearbeide inntrykkene. Kunst, kultur og kreativitet omfatter uttrykksformer som billedkunst, kunsthåndverk, drama, dans, musikk, film, litteratur, design og arkitektur.

Natur, miljø og teknologi

Dette fagområdet handler om å bruke naturen som arena for lek og læring. Gjennom opplevelser og erfaringer i naturen kan barnehagen bidra til at barna får en vilje til å verne om naturressursene, bevare det biologiske mangfoldet og bidra til en bærekraftig utvikling. Varierte opplevelser igjennom de ulike årstidene kan fremme barnas glede over å være ute og føle tilhørighet til naturen. Barnehagen skal også legge til rette for at barna kan utvikle en nysgjerrighet overfor naturvitenskapelige fenomener og gjøre seg erfaringer med bruk av teknologi og redskaper.

Antall, rom og form

Å støtte barna i å oppdage, utforske og skape strukturer i matematikk i hverdagslivet, i teknologi, natur, kunst og kultur vil fremme barnas evne til å se sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, tall, telling, måling, former og mønster skal undersøkes på en lekende måte.

Etikk, religion og filosofi

Våre verdier, normer og holdninger er formet på bakgrunn av vår etikk, religion og filosofi. Dette er igjen avgjørende for hvordan vi ser på verden og menneskene rundt oss. Arbeidet med dette fagområdet skal ses i sammenheng med barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av mangfold. Barna skal få kjennskap til verdier, tradisjoner, fortellinger og høytider i ulike religioner og livssyn. Barnehagen skal bidra til å skape forståelse og interesse for andre menneskers levesett og samfunnets mangfold.

Nærmiljø og samfunn

Arbeid med dette fagområdet skal bidra til at barna får innsikt i og erfaringer med deltakelse i et demokratisk samfunn. Dette gjøres ved at barna får medvirke i barnehagens hverdag. Barna skal få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere gjennom lek og varierte aktiviteter. Barnehagen skal bidra til at barna får opplevelser og erfaringer som gjør dem kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden. Ved å introdusere barna for lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker kan barna oppleve tilhørighet til nærmiljøet. Ulike familieformer, ulike levevis, kulturelt mangfold, samisk språk, kultur og tradisjon, kjennskap til nasjonale minoriteter og kjennskap til menneskerettighetene er også en del av fagområdet.

6 Barnas progresjon

I Ramstadskogen barnehage tenker vi progresjon som utvikling av kunnskaper om seg selv og omverdenen, og utvikling av ferdigheter og kompetanse. Progresjon må forstås ut ifra det enkelte barns forutsetninger, indre motivasjon og opplevelse av mestring. Det handler om utvikling i barnets nærmeste utviklingssone.

Vi har fokus på at barn lærer og utvikler seg i samspill med andre, i den sosiale konteksten samspillet foregår. I dette læringsfellesskapet fungerer barn og voksne som likeverdige aktører. Det er den voksnes ansvar at det gis lærings- og utviklingsstøtte i form av et støttende stillas eller ved at det tilrettelegges for modellering fra mer kompetente barn.

For å sikre god progresjon er det viktig å kunne se hvert enkelt barn. I Ramstadskogen barnehage tenker vi at dette gjøres best ved å dele barna på hver sone inn i små grupper med primært en til to faste voksne i hver gruppe. De små gruppene kan være aldershomogene eller aldersheterogene. Dette vil kunne variere i løpet av barnehageåret for å sikre best mulig utvikling og progresjon.

Pedagogene har det overordnede ansvaret for planlegging og tilrettelegging av omsorgs- leke- og læringsmiljøet, men alle ansatte har ansvar for å bidra med observasjoner, refleksjoner, planlegging, gjennomføring og dokumentere prosesser i sin gruppe. Hele personalgruppa har derfor kjennskap til Rammeplan for barnehagen og Lillestrøm Kommune sine Kvalitetsplaner for barnehager.

Viktige stikkord for å sikre progresjon:

- Observasjoner
- Dokumentasjon av barns arbeidsprosesser
- Barnesamtaler
- Lyttende pedagogikk
- Voksenrollen: støttende stillas og nærmeste utviklingssone, anerkjennende voksne
- Barns medvirkning
- Arbeidsmetoder og organisering av grupper
- Tilrettelegging av det fysiske lekemiljøet
- Planlagte aktiviteter
- Løft for barn
- Trygghetssirkelen - Cos
- Barn gjør det bra hvis de kan
- Kjennetegn for god praksis
- Kvalitetsplaner for barnehagene i Lillestrøm kommune og Rammeplanen

7 Barnehagens arbeid med endring, fagutvikling og implementering

Rammeplan for barnehagen slår fast at barnehagen skal være en lærende organisasjon. Hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemodeller.

I Ramstadsbogen barnehage tenker vi at det å være en lærende organisasjon vil si å arbeide med en kontinuerlig utvikling av kompetansen til de ansatte for å oppnå en kvalitetsutvikling som møter føringer både i sentrale og lokale planer. Vi tenker det er viktig at alle ansatte har samme forståelse for hva den voksnes handlemåte betyr for barns utvikling og læring og at de har handlingskompetanse som er relevant. De ansatte må derfor ha teoretisk kunnskap om barns utvikling, hvordan barn lærer og handlingskompetanse slik at de kan sette teoretisk kunnskap ut i praksis. For å styrke kapasiteten i personalgruppa slik at vi får til implementering av det endrings- og utviklingsarbeidet vi skal gjennomføre arbeider vi i tillegg til kompetanse med motivasjon og felles inkluderende verdier.

Vi vektlegger kollektive læringsprosesser i Ramstadsbogen barnehage og derfor skjer mye av kompetansehevingen på sonemøter, personalmøter, planleggingsdager og ledermøter.

Fokusområder for barnehageåret 2023/2024 er følgende:

Kap. 8 i Barnehageloven og Virksomhetsplan for barnehageområdet:

- Psykososialt barnehagemiljø

Kvalitetsplan for omsorg, leke og læringsmiljøet:

- Fysiske og psykiske leke - og læringsmiljø
- Relasjonskvalitet

Kvalitetsplan for språk, lesing og skriving:

- Barns språkutvikling
- Språkvekst
- Språkvansker

Fagområdet kropp, bevegelse, mat og helse

Verktøy vi skal bruke:

Inkluderende læringsmiljø, Språkløyper, Bra mat i barnehagen, Matjungelen, Avansert læring, Pedagogisk sol, Smarte mål, IGP, Lesing av teori, Refleksjon, Praksisfortellinger, Caser, SØT-modellen, Webinarer, Lotus, Logg, Relasjonsøvelser, Trening/øvelse i praksis, Veiledning satt i system og i det daglige

8 Vurdering og analyse av måloppnåelse

- Barnehagen er en pedagogisk virksomhet. Arbeidet som utføres i barnehagen skal planlegges, vurderes og dokumenteres.
- Barnehagen skal tilrettelegge for medvirkning fra barn, foreldre, ansatte og eier.
- Dokumentasjon av personalets arbeid skal vise foreldre, lokalmiljø og kommunen hvordan vi arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen og konkret hva barna opplever, lærer og gjør.
- Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen.
- Barnegruppens og det enkelte barns trivsel og utvikling skal også observeres og vurderes fortløpende.
- Personalet skal gjennom planlegging, dokumentasjon og vurdering bidra til å utvikle barnehagen som pedagogisk virksomhet.

Planlegging

Barnehagen skal være en lærende organisasjon. Det betyr at den felles faglige kunnskapen vi tilegner oss sammen med det vi erfarer ved observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre skal føre til en endring av praksis. Hensikten er at hvert barn og hele barnegruppa skal få et tilrettelagt barnehagetilbud med barnehageloven og rammeplanen som basis. Planene skal være med på å kvalitetssikre arbeidet vi utfører i hverdagen. Med utgangspunkt i dette utarbeider vi årsplan, månedsplaner, ukeplaner, dagsplaner og planer for oppfølging av enkeltbarn. Vi utarbeider planer for kompetanseheving, refleksjon og veiledning. Vi har også som beskrevet tidligere felles planer på kommunalt nivå som sikrer felles praksis i de ulike barnehagene i Lillestrøm kommune.

Dokumentasjon

Barnehagen bruker dokumentasjonen når vi planlegger, vurderer og utvikler det pedagogiske arbeidet. Vi dokumenterer på ulike måter: Gjennom de ulike planene våre, månedsbrev og foreldremøter dokumenterer vi hva vi gjør, hvorfor vi gjør det og sammenhengen med barnehageloven og rammeplanen. Gjennom observasjoner av enkeltbarn, barnegruppa, refleksjoner i personalgruppa og foreldresamtaler dokumenterer vi barnegruppa og enkeltbarns trivsel og utvikling. Gjennom bilder og barnas arbeid dokumenterer vi daglige gjøremål og aktiviteter. Pedagogisk dokumentasjon: Vi benytter det materiale vi får av dokumentasjonen til å reflektere over vår pedagogiske praksis.

8.1. Vurdering og analyse av måloppnåelse 2022 - 2023

Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Felles refleksjoner over det pedagogiske arbeidet gir personalet et utgangspunkt for videre planlegging og gjennomføring. Faglige og etiske problemstillinger skal inngå i vurderingsarbeidet. Kunnskap om barnegruppens og enkeltbarns trivsel og utvikling er viktig for å gi alle barn et tilrettelagt tilbud. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget.

Ramstadskogen barnehages utviklingsområder og mål for barnehageåret 2022/2023 hadde utgangspunkt i fokusområder fra Virksomhetsplan for barnehageområdet og Kvalitetsplan for omsorgs- leke og læringsmiljø. I tillegg til dette har barnehagen hatt egne utviklingsområder som baserer seg på det vurderingsarbeidet som er gjennomført og analysert. Vurderingsverktøy vi har benyttet spesielt dette barnehageåret er foreldreundersøkelsen og en enkel analyse rundt temaet relasjonskvalitet som er gjennomført av de ansatte.

Gjennomført ståstedsanalyse viser at de ansatte i barnehagen mener praksisen kan bli enda bedre når det gjelder å arbeide for et inkluderende barnehagemiljø og barns medvirkning. Derfor er dette noe vi fortsetter å arbeide med. Rammeplan og Lillestrøm kommune sin Kvalitetsplan for Språk, lesing og skriving vektlegger områdene språk og kommunikasjon. Samtidig er tilbakemeldingene fra de ansatte i Ramstadskogen barnehage at de ser at praksisen kan bli enda bedre når det gjelder områdene barn med språkvansker og barn med et annet morsmål enn norsk. Vi har derfor valgt å fortsette arbeidet med språk som et utviklingsområde og fortsetter Språkløypearbeidet med fokus på barns språkvansker. Vi vektlegger også implementering av Kvalitetsplanen Språk, lesing og skriving for utvikling av alle barns språk og Språkvekst for spesifikk norskopplæring. Målet er at alle barn skal ha en god progresjon i sin språkutvikling. Foreldreundersøkelsen viser at foreldrene er veldig fornøyde med barnehagetilbudet barna får i Ramstadskogen barnehage. Det er likevel områder vi kan forbedre. Informasjon og dialog med foreldrene skal det alltid legges vekt på, noe Rammeplanen og Barnehageloven også presiserer. På bakgrunn av dette har vi en målsetting om at alle foreldre skal oppleve at de har en åpen og trygg dialog med de ansatte og at de har innflytelse på barnehagetilbudet til barnet sitt. Vi vil fortsette å vektlegge informasjon og medvirkning i arbeidet med skolestarterne, tilvenning og god informasjon om hvordan vi arbeider med barns språkutvikling. Dette barnehageåret vil vi også løfte frem arbeidet barnehagen gjør når det gjelder fagområdet kropp, bevegelse, mat og helse. Dette på bakgrunn an resultater i foreldreundersøkelsen og generelle tilbakemeldinger fra foreldre.

9 Plan for kvalitetsutvikling og implementering

<p>1. Fokusområde fra Virksomhetsplan barnehageområdet</p> <p>2. Fokusområde knyttet til Implementering av Kvalitetsplanen for omsorgs- leke og læringsmiljø</p> <p>3. Barnehagens utviklingsområder (knyttet til barnehagens evaluering og analyse av eget ståsted/arbeid)</p>
<p>1. Virksomhetsplan barnehageområdet</p> <p>Mål 2023/24:</p> <p>1.1 Barnehagen har kunnskap om og gode rutiner for arbeid med psykososialt barnehagemiljø</p> <p>Tiltak</p> <p>1.1.1 Gjennomføre kompetanseheving – Inkluderende barnehagemiljø</p> <p>1.1.2 Rutiner som sikrer handlingsplikten i Barnehageloven kap. 8 implementeres</p>
<p>2. Kvalitetsplanen for omsorgs- leke og læringsmiljø</p> <p>Mål 2023/24:</p> <p>2.1 Barnehagens fysiske og psykiske leke- og læringsmiljø skal bidra til et inkluderende og inspirerende fellesskap</p> <p>2.2 Barnehagen har økt bevissthet og forståelse av den autoritative voksnes ansvar for relasjonskvaliteten</p> <p>Tiltak</p> <p>2.1.1 Gjennomføre kompetanseheving – Inkluderende barnehagemiljø</p> <p>2.1.2 Arbeide med området Lek og lekemiljø fra Kvalitetsplanen for omsorg- leke og læringsmiljø</p> <p>2.1.3 Vurdere og utvikle det fysiske lekemiljøet – legge til rette for varierte lekaktiviteter og fysisk aktivitet</p> <p>Tiltak</p> <p>2.2.1 Gjennomføre kompetanseheving – Inkluderende barnehagemiljø - forebygging</p> <p>2.2.2 Arbeide med området og temaet Den autoritative voksne fra Kvalitetsplanen for omsorgs- leke og læringsmiljø</p> <p>2.2.3 Relasjonskompetanse – relasjonsøvelser og teori</p>
<p>3. Barnehagens utviklingsområder</p> <p>Mål 2023/24</p> <p>3.1 Barna skal ha progresjon i språkutviklingen</p> <p>3.2 Arbeidet med fagområdet kropp, bevegelse, mat og helse skal føre til økt bevissthet om betydningen av fysisk aktivitet og sunt kosthold</p> <p>Tiltak</p> <p>3.1.1 Gjennomføre språkpakken Språkvanser fra Språkløyper</p> <p>3.1.2 Implementere Kvalitetsplan for Språk, lesing og skriving for hele personalgruppa</p> <p>Tiltak</p> <p>3.2.1 Kompetanseheving fysisk aktivitet, mestring og lek</p> <p>3.2.2 Kompetanseheving måltider og kosthold</p>

10 Overganger

Kapitel 6 i Rammeplan for barnehagen gir overordnede føringer for hvordan barnehagen og foreldrene i samarbeid skal tilrettelegge for at barnet får en trygg og god start i barnehagen. For at barnet skal bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og de andre barna, må barnehagen organisere tid og rom og tilpasse sine rutiner. Den første tiden i barnehagen er det nødvendig med tett oppfølging slik at barnet blir trygt og føler tilhørighet. Dette er en forutsetning for at barnet skal tørre å leke, utforske og lære. Kapitel 6 beskriver også viktigheten av å tilrettelegge for gode overganger innad i barnehagen og overgangen mellom barnehage og skole.

Ved oppstart i barnehage følges «Kvalitetsplan for tilvenning i barnehagene i Lillestrøm kommune» av alle kommunale barnehager.

Under beskrives hvordan vi i Ramstadsbogen arbeider slik at både oppstart i barnehage og overgangene skal tilrettelegges slik at vi møter hvert barns behov.

10.1 De yngste barna i barnehagen og tilvenning

I Ramstadsbogen barnehage har vi mange små barn. For ett- og toåringene som begynner i barnehagen kan det være en utfordring å forholde seg til andre voksne enn foreldrene. Vi er veldig oppmerksomme på at det i den første tiden i barnehagen er spesielt viktig å bli godt kjent med barnet og at barnet får god tilknytning til minst en voksen. På bakgrunn av dette har vi derfor valgt å ha en fast tilknytningsperson som følger foreldrene og barnet den første tiden. Tilknytningspersonen lærer barnet å kjenne gjennom samtaler med foreldrene, samspill med barnet og ved å se hvordan foreldrene og barnet samhandler.

Vi har erfart at det er viktig for barnet at foreldrene tar seg tid til å være sammen med barnet i barnehagen over litt tid. Det er ulikt hvor mye tid hvert barn trenger at foreldrene er sammen med dem i starten. Derfor er det viktig at foreldrene beregner minst fem dager til tilvenning. I tillegg er det flott hvis barna blir hentet litt tidligere i starten. I Ramstadsbogen barnehage tenker vi at tilvenningen starter før den første dagen i barnehagen. I løpet av juni har vi derfor foreldremøte for nye barn samt besøksdager hvor foreldre og barn kan komme på besøk. For både foreldre og barn kan det være godt med et kjent ansikt når den første barnehagedagen kommer.

God omsorg og trygghet er helt avgjørende for at barnet skal kunne leke, utforske, lære og utvikle seg. På en småbarnssone handler det mye om rutiner. Vi har faste rutiner slik at barna vet hva som skal skje. Barnehagedagen blir forutsigbar, noe som skaper trygghet. Det er i disse rutinene hverdagspedagogikken finner sted. Vi er opptatt av at de yngste barna skal få mulighet til å medvirke i barnehagehverdagen.

Selv om de minste barna ikke har et tydelig verbalspråk kan de fremdeles kommunisere gjennom kropp, mimikk, lyder og handlinger. Det handler om at de voksne må være oppmerksomme og fange opp barnas signaler og forsøke å tolke deres uttrykk. I denne aldersgruppen handler det mye om å utvikle språk. Vi bruker bilder, konkreter og kommunikasjons kort når vi samtaler med de yngste. Dette støtter begrepsutviklingen og ordforrådet da de kan se hva vi snakker om. Førstehåndserfaringer er viktige. Vi setter ord på det vi ser og gjør. Vi bruker også tegn til tale spesielt i rutinesituasjonene slik at barna får mulighet til å uttrykke sine behov.

Barn lærer gjennom samspill med andre barn og voksne. Derfor har vi fokus på å være på gulvet sammen med barna. De voksne skal støtte og veilede barna i samspill med hverandre slik at de kan bygge gode relasjoner og utvikle forståelse for samhandlingsnormer og regler. Det er i tiden på småbarn sonen at barna går fra å leke alene, via parallelllek til samlek.

10.2 Overganger internt i barnehagen

Barnehagen skal sørge for at barn og foresatte får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe. Når barn skal bytte sone er det viktig med god tid til å bli kjent og trygg i nye omgivelser. Våren før barna skal begynne på ny sone besøker de den nye sonen en til to timer, en gang i uken med en kjent voksen. Det første besøket starter med en samling for å ønske de nye barna velkommen, å fortelle hva som skal skje på besøksdagene. Barna skal ha en tilknytningsperson på den nye sonen som har ansvar for å danne den første tilknytningen. Pedagogisk leder har et overføringsmøte med den nye pedagogiske lederen, og overbringer relevant informasjon.

Barnehagen vektlegger en god dialog med foresatte i denne perioden fra «gammel» til «ny» sone. I juni inviteres foreldre sammen med barna til besøksdag på ny sone. Foreldrene blir kjent med personalet og de observerer at barna allerede er i ferd med å bli trygge i nye omgivelser. Foreldrene får også informasjon om at det kan være lurt å ha kortere dager ved oppstart på ny sone og at de må beregne å være til stede lenger ved levering de første dagene.

Ny pedagogisk leder gjennomfører en oppstarts samtale 2 - 6 uker etter oppstart. I samtalen brukes oppstartsskjermer fra tilvenningssamtalen som utgangspunkt for videre samtale. I samtalen gis informasjon om den nye sonen og dialog med foreldre om forventninger og/eller bekymringer vektlegges.

10.3 De eldste barna i barnehagen og overgang til skolen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skole legge til rette for at barnet får en trygg og god overgang til skole og SFO. Barnehagens oppgave er blant annet å sørge for at barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Samtidig skal barna oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skole og naturligvis glede seg til skolestart.

Ved skolestart følges «Kvalitetsplan for overgang fra barnehage til skole og SFO» av alle kommunale barnehager. Planen skal sørge for at barn og foreldre blir ivaretatt best mulig i forbindelse med skolestart. Planen skal gi forutsigbarhet. Den skal sørge for at både ansatte i barnehage og skole gjennomfører nødvendige tiltak slik at skolen har tilstrekkelig informasjon til å møte barna på best mulig måte. Barna skal bli kjent med det fysiske miljøet på skole/SFO før skolestart og foreldrene skal få nødvendig informasjon. Overgangen skal oppleves som trygg både for barn og foreldre.

I Ramstadsbogen barnehage ønsker vi at barna skal være godt forberedt til skolestart. Vi vektlegger dette spesielt det siste året i barnehagen. Førskolebarna/Bjørnene har førskolegrupper, aktiviteter og prosjekter og egne turdager. Førskolebarna blir som de andre barna i barnehagen fulgt opp gjennom dagen, og de ansatte skal være bevisste de uformelle læringssituasjonene som måltider, påkledning og frilek. Gjennom barnas lek i barnehagen så har vi fokus på å stimulere barnas indre driv til læring. Måten vi jobber med dette på i barnehagen er å støtte barns nysgjerrighet, kreativitet, undring, vitebegjær og lærelyst og bidra til et godt grunnlag for overgangen til skolen og livslang læring.

I barnehageåret 2023/2024 vil alle førskolebarna være samlet på Sone 3, men fordelt i to grupper. Dette gjør at de blir godt kjent før skolestart, og kan for det meste av tiden være opptatt med aktiviteter, turer og lek tilpasset dem.

Sammen med førskolebarna jobber vi spesielt med disse temaene:

- Leke kompetanse
- Vennskap og felleskap
- Styrke barnets selvfølelse
- Språklig bevissthet
- Selvstendighet
- Antall, rom og form (førmatematikk)

Andre tiltak:

- Foreldremøte med representant fra nærskole
- Overgangsmøte med skolen barna skal begynne på

11 Foreldresamarbeid

Barnehagen skal i forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg, lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling (Barnehageloven §1). Barnehageloven sier også at barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og at samarbeidet mellom foreldrene og barnehagen alltid skal ha barnas beste som mål.

Samarbeidsarenaer:

- Daglig kontakt. Foreldrene og personalet har daglig kontakt ved levering og henting og gjensidig informasjon utveksles. Foreldrene skal være trygge på at de kan ta opp ting som opptar dem i forhold til barnet og barnehagen.
- Informasjon – Vigilo, Facebook o.l
- Foreldresamtaler minst to ganger i året. Samtalen tar utgangspunkt i barnets trivsel og utvikling og det foreldrene har behov for å snakke om i forhold til sitt barn og barnehagen. Samtalene skal ta utgangspunkt i felles skjema for utviklingsamtale for barnehagene i Lillestrøm kommune.
- Det avholdes et til to foreldremøter i året. Innholdet varierer mellom refleksjon rundt faglige temaer og informasjon om planer og aktiviteter. For førskoleforeldre skal det også gjennomføres et foreldremøte på høsten med representanter fra nærliggende skole (Riddersand skole).
- Foreldrerådet består av samtlige foreldre i barnehagen. Hver høst velges det representanter til foreldrerådets arbeidsutvalg; FAU. FAU skal på vegne av alle foreldrene fremme interessene til foreldrene og bidra til godt samarbeid mellom barnehagen og foreldregruppen for et godt barnehagemiljø.

FAU tar også ansvaret for dugnader, felles arrangementer som sommerfest og tog/fane 17. mai.

- Samarbeidsutvalget (SU) skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. SU består av representanter for foreldre, ansatte og barnehageeier. SU fastsetter barnehagens årsplan, og saker som forslag til budsjett og driftsendringer kan diskuteres her.

Samarbeid barnehage - hjem

Et godt og tillitsfullt samarbeid mellom hjem og barnehage er viktig for det enkelte barns trivsel, utvikling og læring. Det er viktig at barnehagen har gode tilvenningsrutiner for barnet og foreldrene. Det er i denne perioden grunnlaget for trygghet, tillit og respekt legges. Barnehagens personale har ansvar for å invitere foreldrene inn i et gjensidig samarbeid, hvor man også samarbeider om viktige overganger i barnets liv.

Mål: Foreldrene opplever at de har en åpen og trygg dialog med de ansatte og at de har innflytelse på barnehagetilbudet til barnet

Kjennetegn på god styrerpraksis:

Styrer deltar i samarbeidsforaene mellom barnehage og hjem.

Styrer informerer foreldrene om barnehagens planer.

Styrer inkluderer og inviterer foreldrene til samarbeid og dialog om barnehagens verdigrunnlag, innhold og oppgaver.

Kjennetegn på god praksis:

Den voksne ser på foreldrene som en ressurs, lytter til dem og anerkjenner dem.

Den voksne kommuniserer tydelige forventninger til foreldrene.

Den voksne og foreldrene utveksler informasjon om barnets helse, trivsel, erfaringer, læring og utvikling.

Den voksne gir foreldrene informasjon om hvordan barnets dag har vært.

Den voksne støtter og veileder foreldre som kan ha behov for hjelp i oppdragesspørsmål og i vanskelige situasjoner.

Den voksne tar imot tilbakemeldinger fra foreldrene på en konstruktiv måte.

Den voksne gir informasjon om endringer i bemanningssituasjonen.

Praksisen sannsynliggjør:

Foreldrene snakker positivt om barnehagen.

Foreldrene føler seg sett, hørt og inkludert.

Foreldrene er trygge på at barnet blir sett og ivaretatt i barnehagen.

Foreldrene deltar på foreldresamtaler, foreldremøter og jevnlig samtaler med de voksne.

Foreldrene tar opp utfordringer med barnehagen.

Barna hører at foreldrene snakker positivt om barnehagen.

12 Våre samarbeidspartnere

I Rammeplanen står det at barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger. Barnehagen skal gi barn som trenger det ekstra støtte når det er nødvendig. Hvis et barn trenger mer hjelp og støtte enn det barnehagen kan tilby alene samarbeider barnehagen med hjelpetjenestene i Lillestrøm kommune.

Bedre tverrfaglig samarbeid (BTI)

BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats) skal bidra til at barn, unge og familiene deres får nødvendig hjelp så tidlig som mulig. Dette gjelder særlig for familier det er knyttet bekymring og undring til. BTI er en organisasjonsmodell. Den er laget for å bedre samhandlingen mellom de ulike kommunale tjenestene som jobber med utsatte barn og unge. Modellen har tre grunnleggende formål: Tidlig identifisering og intervensjon, bedre samordning av kommunalt (og statlig) tjenestetilbud og medvirkning. Arbeidet deles i en intern møtestruktur og i rutiner for hvordan vi jobber.

Pedagogisk Psykologisk avdeling (PPA)

Barn, unge og voksne som ikke har eller kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet har rett til å få hjelp fra Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT). PP-tjenesten i Lillestrøm kommune heter PPA og er en pedagogisk psykologisk fag- og støtteavdeling. PP-tjenesten utarbeider blant annet sakkyndige vurderinger av behov for spesialpedagogisk hjelp i barnehage eller behov for spesialundervisning i skolen. PPT hjelper også skoler og barnehager med kompetanse- og organisasjonsutvikling. Ved bekymring for et barns utvikling, for eksempel knyttet til språk, samspill eller konsentrasjon, kan barnehage eller helsestasjon henvise barnet til Pedagogisk Psykologisk avdeling (PPA) for en utredning av vanskene. Foreldre kan også selv ta kontakt med PPA.

Helsestasjon

Helsestasjonen tilbyr følgende tjenester:

Hjemmebesøk etter fødsel, Helseundersøkelse, Veiledning og støtte til foreldre, Rådgivning om barnets helse, utvikling og kosthold, Barnevaksinasjon, Barselgruppe. Helsestasjonen jobber tverrfaglig og samarbeider med fysio-ergoterapitjenesten, fastlegene, psykisk helse for barn og unge, PPA, barneverntjenesten, alle barnehagene og skolene. Og noen ganger spesialisthelsetjenesten. Et slikt samarbeid starter alltid etter innhenting av samtykke.

Barneverntjenesten

Alle kan en eller annen gang i livet komme i en vanskelig livssituasjon, hvor de har behov for hjelp og støtte til å ivareta egne barns omsorgsbehov. I slike tilfeller har barneverntjenesten et ansvar for å hjelpe familien. Barneverntjenesten kan sette inn ulike hjelpetiltak for å øke foreldrekompetansen, og/eller kompensere for mangler i omsorgen.

Noen hjelpetiltak kan være direkte knyttet til barnet, mens andre vil rette seg mot foreldrene. Ofte vil det være nødvendig med en kombinasjon av tiltak for å hjelpe barnet og familien på best mulig måte. Hjelpetiltak kan settes inn for kortere eller lengre perioder, alt ettersom hvilket tiltak som er hensiktsmessig for den enkelte familie.

Psykisk helse og familiestøtte

Psykisk helse og familiestøtte (PHFS) er en gratis lavterskeltjeneste for gravide, barn og ungdom i alderen 0 - 18 år og deres familier. Dette er en tverrfaglig sammensatt avdeling med psykologer, familieterapeuter, psykiatriske sykepleiere, vernepleiere, sosionomer og barnevernspedagoger.

Tjenesten tilbyr kortvarig helsehjelp inntil ti timer, og tilbyr støtte til familier og ungdom med sammensatte vansker.

Tverrfaglige møter

Ansatte i Psykisk helse og familiestøtte deltar på felles møter med for eksempel barnehage. Det tverrfaglige møte er en møteplass og en drøftingsarena for foreldre, barnehage og samarbeidende tjenester. Bakgrunnen for et møte kan være bekymring foreldre og/eller barnehage har rundt et barn, for eksempel forsinket utvikling, mistrivsel eller endret adferd.

Tildeling barn og unge

Tildeling barn og unge er kommunens koordinerende enhet for barn og unge under 18 år. Tjenesten har ansvaret for at den som har behov for langvarige og koordinerte tjenester, opplever en helhet og sammenheng i tjenestene. Tjenesten skal bidra til å sikre helhetlig og koordinerte tilbud til alle under 18 år.

Informasjon om barnehagens samarbeidspartnere er hentet fra Lillestrøm kommune sin hjemmeside. Mer informasjon finnes her: <https://www.lillestrom.kommune.no/>

13 Kalender

Oversikten under viser planleggingsdager, ferier og noen foreldrearrangementer

Måned:	Dato:	Aktivitet:	Kommentar
August			
	14.08.23	Planleggingsdag	Barnehagen er stengt
September		Foreldremøte Sone 1	Datoer kommer
		Foreldremøte Sone 2	
		Foreldremøte Sone 3	
Oktober			
	02.10.22 til 06.10.23	Høstferieuke	
November			
	17.11.23	Planleggingsdag	Barnehagen er stengt
Desember		Diverse juletradisjoner	
	13.12.23	Luciamarkering i barnehagen (kl. 15.30)	
Januar			
	02.01.24	Planleggingsdag	Barnehagen er stengt
Februar			
	19.02.24 til 23.02.24	Vinterferieuke	
Mars	12.03.24	Barnehagedagen	
April			
	26.03.24 til 01.04.24	Påske	
	27.03.24	Onsdag før skjærtorsdag	Barnehagen stenger kl. 12.00
	02.04.24	Planleggingsdag	Barnehagen er stengt
Mai	01.05.24	1.mai	Barnehagen er stengt
	09.05.24	Kristihimmelfartsdag	Barnehagen er stengt
	10.05.24	Planleggingsdag	Barnehagen er stengt
	17.05.24	17.mai	Barnehagen er stengt
	20.05.24	2.Pinsedag	Barnehagen er stengt
Juni			
	06.06.24	Sommerfest	
Juli		To uker sommerstengt	

14 Kontaktinformasjon

Personalet

Blåbær Sone I

Tlf: 63887040/47796612/47796624

Ped.ledere: Berit Bunes, Dace Volksone, Mona Mathisen-Berg, Emilie Ottesen Quille

Fagarbeidere: Anne-Marie Borud, Cathrine Holgersen, Marianne Kentsrud, Martine Vilbo

Assistent: Thu Le Nguyet Nguyen, Kristin M. Aaser, Dorina Ivan

Kontaktinfo:

beritirene.bunes@lillestrom.kommune.no

dace.volksone@lillestrom.kommune.no

mona.mathisen-berg@lillestrom.kommune.no

emilieottesen.quille@lillestrom.kommune.no

Tyttebær Sone II

Tlf: 63887040/47796614

Ped.ledere: Elin Gløtta, Katarzyna Anna Dawid (Kati)

Fagarbeidere: Tone Bergan, Anette Frøhaug Olsen

Assistent: Aina Salt

Kontaktinfo:

elin.glotta@lillestrom.kommune.no

katarzyna.dawid@lillestrom.kommune.no

Bjørnebær Sone III

Tlf: 63887040/47795898

Ped.ledere: Jane-Marita Holtet, Grete Servold, Kristine Engnes

Barnehagelærer: Mogunn Frøise Nilsen

Fagarbeider: Amanda Birkely Finland, Vilma Aleksandersen

Assistent: Nina Bøen Wemberg, Trine Skjønhau, Kristine Lomsnes (vikar)

Kontaktinfo:

jane-marita.holtet@lillestrom.kommune.no

grete.servold@lillestrom.kommune.no

kristine.engnes@lillestrom.kommune.no

Kontormedarbeider: Merete Skånvik

Styrer: Ann-Kristin Noraker

ann-kristin.noraker@lillestrom.kommune.no

Tlf: 63887040/48123489/47796544

15 Kildehenvisning/bakgrunnsdokumenter

Barnekonvensjonen

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/stottemateriell-til-rammeplanen/barnekonvensjonen/>

Lov om barnehager (Barnehageloven) (LOV-2005-06-17-64). Lovdata.

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>

Kvalitetsplan Barnehage. Kvalitetssikring av omsorgs- leke- og læringsmiljø. Lillestrøm kommune (2020)

<https://www.lillestrom.kommune.no/globalassets/skjemaer/oppvekst/barnehage/plan-forkvalitetssikring-av-leke-lare-og-omsorgsmiljo.pdf>

Kvalitetsplan Barnehage og skole. Språk, lesing og skriving. Lillestrøm kommune (2021)

<https://www.lillestrom.kommune.no/globalassets/skjemaer/oppvekst/kvalitetsplanbarnehage-og-skole---sprak-lesing-og-skriving.pdf>

Kvalitetsplan Barnehage og skole. Regning. Lillestrøm kommune (2021)

<https://www.lillestrom.kommune.no/globalassets/pdf/oppvekst/kvalitetsplaner/kvalitetsplanbarnehage-og-skole---regning.pdf>

Kvalitetsplan Barnehage. Kvalitetsplan for tilvenning i barnehagene i Lillestrøm kommune. Lillestrøm kommune (2021)

<https://www.lillestrom.kommune.no/globalassets/pdf/oppvekst/kvalitetsplaner/kvalitetsplan-for-tilvenning-i-barnehagene-i-lillestrom-kommune.pdf>

Kvalitetsplan barnehage og skole. Kvalitetsplan for overgang fra barnehage til skole og SFO i Lillestrøm kommune (2021)

<https://www.lillestrom.kommune.no/globalassets/pdf/oppvekst/kvalitetsplaner/overgang-barnehage-skoleogsfo.pdf>

Implementering av endringsarbeid i barnehagen (Roland og Ertresvåg 2018)

Se barnet innefra (Brandtzæg, Torsteinson og Øiestad 2013)

Liten i barnehagen. Forskning, teori og praksis (May Britt Drugli 2014)

